

Knihu Živé pochodně recenzovali v Times Literary Supplement

13.7.2026 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(13. 7. 2026) - Přelomová monografie Petra Blažka Živé pochodně v sovětském bloku vydaná v anglickém jazyce se dočkala příznivé recenze v Times Literary Supplement, někdejší přílohy The Times, což je jeden z nejprestižnějších kulturních časopisů na světě. Knihu vydal koncem minulého roku Ústav pro studium totalitních režimů v koedici s nakladatelstvím Karolinum. Její redaktor Michael Stein pak ke zveřejněné recenzi uvedl: „Získat pozornost v Times Literary Supplement je velmi obtížné, takže jsme za to velmi rádi.“

Tématem historické monografie *Živé pochodně v sovětském bloku* jsou politicky motivované případy sebeupálení v sovětském bloku v letech 1966–1989. Na základě historických pramenů Petr Blažek napsal studii o tomto fenoménu a jednadvacet portrétů živých pochodní, u kterých je doložitelná minimálně částečná politická motivace. „Na sebevraždě upálením je něco obzvláště znepokojivého,“ píše v Times Literary Supplement v recenzi nazvané Šokující svědomí Kieran Williams a pokračuje: „Zdá se být v rozporu s instinktem vystavovat se extrémnímu fyzickému utrpení, které může trvat několik dní a vést k smrti, nebo které může způsobit znetvoření či trvalá zranění, pokud se nepodaří. Jak se však dozvídáme ze studie Petra Blažka o desítkách případů v zemích sovětského bloku, sebeupálení není tak vzácné ani iracionální, jak bychom mohli předpokládat, vzhledem k očekávání, že bude mít politický dopad. S cílem šokovat svědomí je to akt zoufalství i gesto víry ve schopnost společnosti vzpamatovat se a změnit své způsoby života.“

Recenzent dále chválí autorovu preciznost i velmi detailní informace. „Blažek (...) nespekuluje příliš o psychice a ani nezevšeobecňuje, ale nelze přehlédnout, že subjekty jeho studie jsou většinou muži na prahu dospělosti nebo raného středního věku, z dělnických rodin ve vesnicích a malých městech, se silným zájmem o historii svého národa a akutní citlivostí na nespravedlnost (...) Většina z nich měla milující rodiny, které o jejich plánech neměly ani tušení. Téměř všichni si pro upálení vybrali symbolická místa a zanechali po sobě vzkazy volající po svobodě, nezávislosti nebo míru.“ Na závěr recenze autor pak konstatuje: „Pokud si někdo dělá iluze, že jeho sebepoškozování změní svět, stačí si přečíst svědecký popis osudu Ryszarda Siwiece, který se zapálil na dožínkové slavnosti v září 1968: Přijela sanitka, člověka odvezli a lidé se vrátili na svá místa. Začali znovu krásně, nádherné lidové tance a oslavy sklizně pokračovaly až do konce.“

Knihu Petra Blažka *Živé pochodně v sovětském bloku* s podtitulem Politicky motivované případy sebeupálení v letech 1966–1989 vyšla nejen česky a anglicky, ale i v dalších jazykových mutacích. Vedle anglického vydání je kniha k dispozici také v rumunštině a ukrajinštině. Příští rok by se měla podle Blažka připravovat polská verze a v jednání je také maďarská mutace. „Velmi děkuji všem, kdo se na anglickém vydání podíleli. Patří mezi ně vedení Ústavu pro studium totalitních režimů, redaktor nakladatelství Karolinum Michael Stein a grafik Jan Šerých. Za podporu také děkuji prezidentovi Anglo-americké univerzity Jiřímu Schwarzovi. Můj hlavní vděk má překladatel i Cólín O'Connor,“ řekl u příležitosti vydání anglické mutace knihy Petr Blažek.

„Každá generace se musí znovu ptát, jakou cenu má svoboda a jak snadno může být ztracena. ÚSTR chce prostřednictvím této publikace přispět k tomu, aby se tyto otázky neztratily v zapomnění – a aby byly srozumitelné i těm, kteří totalitu sami nezažili,“ uvedl Ladislav Kudrna, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů při veřejné prezentaci knihy v lednu letošního roku.

ZPRACOVAL: **MARTIN VACEK**

ILUSTRAČNÍ FOTO A VIDEO: **ÚSTR / Kryštof Fojtíček a Barbora Čaňová**

<https://www.ustrcr.cz/knihy-zive-pochodne-recenzovali-v-times-literary-supplement>